

Мн 79-010

Гон Жуан

РУСЕНСКА НАРОДНА ОПЕРА

ДОН ЖУАН

Опера в 2 действия (8 картины)
от В. А. МОЦАРТ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов" - Русе

120000890801

490909

БЕЛЕЖКА НА РЕЖИСЬОРА

Легендата за Дон Жуан, пресъздавана в редица произведения на западната литература от края на 16 в. до наши дни, днес живее предимно чрез гениалната опера на Моцарт.

Не малко е заимствал либретистът му Лоренцо да Понте от първоизточника — драмата на Тирсо ди Молина, която се опира на някои факти и събития, разиграли се в Севиля преди сътворението ѝ.

Известно е, че историческия Дон Жуан де Тенорио, е убил Командора Улоа в двубой, след като е похитил дъщеря му. Но тъй като убиецът бил знатен хидалго — следователно недостигаем за общото правосъдие, монасите на един манастир, подържан от убития Командор, с хитрост са привлекли Дон Жуана в манастира, убили са го и са разпространили легендата, че статуята на Командора слязла от пиедестала си и го отвлякла в ада.

Така църквата е използвала случката, за да подчертава „възмездие“ и поредица пиеси през вековете са имали за цел да подчертават наказанието на безпътника.

Моцарт пише своята опера след „Сватбата на Фигаро“ — последователно след съприкосновението с идеите, лъхащи от пиесите на Бомарше, които предшестват и раздухват френската революция.

В операта на Моцарт „Дон Жуан“, макар героя да е осъден накрая по традиционния начин, звучи съвсем нова мисъл — ново светоусещане.

Негодникът е станал обаятелен със своята подкупваща жизненост, с онова ренесансово незачитане на установените догми на средновековието, ала това още не го превръща в изцяло положителен герой.

Във „веселата драма“ на Моцарт са разкрити и отношения между съсловия, които навяват духа на Бомарше.

Себичността и хедонизма на хидалгото контрастират с естествените човешки пориви на народните герои, Церлина и Мазетто, към които Моцарт се отнася тъй топло.

И затова без да се търси груб социологизъм в днешното тълкуване на това величаво произведение, отразяващо по шекспировски разноликия живот, ние търсим да открием и подчертаем всичко онова, което краси Дон Жуан — мъжество, незачитане на

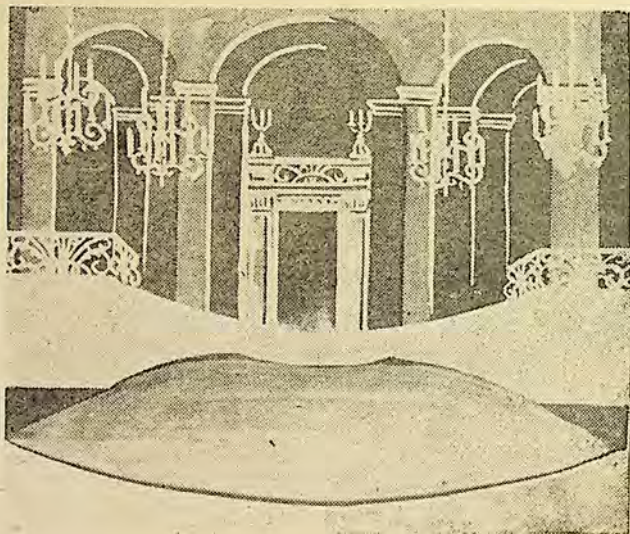
суеверието, безстрашието дори пред смъртта — презрението към задгробното, породено от любов към пълноценно изживения земен живот, без да забравяме отрицателните страни на онази безогледна себичност, която чрез убийството го извежда накрая до пълната аморалност, а от там и до дълбокия трагизъм на несполучеността.

М. х. Мишев

СЪДЪРЖАНИЕ ДЕЙСТВИЕ ПЪРВО

Първа картина.

Лепорелло ропате против съдбата си. Дотегнало му е да служи и да чака любвеобилният си господар по цели нощи пред портите.

Проект за декор от Ани Х. Мишева

Неочаквано из домът на Командора се явява Дон Жуан, преследван от Донна Анна, която оглася тъмната нощ с викове за помощ. Тя не познава неизвестният похитител, но му се заканва

да го преследва до гроб заради дързостта на неговото нагло посегателство.

Баща ѝ — Командорът се притичва на помощ и призовава неизвестният хидалго на двубой.

Потресен от смъртта на стареца, Лепорелло упреква господаря си, замислил се за миг над недостойното си дело, ала заплашен от господаря си, той го последва и тръгва заедно с него към нови похождения.

Донна Анна, повикала на помощ годеника си Дон Оттавио, се връща, открива престъплението и призовава любимия към отмъщение.

Втора картина.

Зазорява се. Лепорелло уморено следва господаря си по пустите улици на града, упреква го за лошия му живот, ала и този път, жизнеността, силата и обаянието на Дон Жуан го карат да му се подчини и ето, че по улицата се задава прелестна жена.

Господар и слуга се прикриват и не познават Донна Елвира, съпругата на Дон Жуан, дошла от Бургос, за да го търси.

Дон Жуан галантно я заговаря, познава жена си, която го обсипва с упреци и търси любовта му.

Обвиненият съпруг поиска от „кавалера“ Лепорелло да за свидетелствува уважителните причини за отсъствието му от дома и докато слугата говори с Донна Елвира, незабелязано изчезва. Нещастната съпруга скоро вижда, че е подиграна, а слугата се мъчи да я утеши, като изтъква „пороците“ и многоженството на господаря си, ала „подвизите“ на Дон Жуан така увеличат словоохотливия Лепорелло, че „утехата“ се превръща във второ издевателство и Донна Елвира, накрая останала сама, решава жестоко да отмъсти и си отива.

По улицата се задават с песни и музика младежи и девойки от близкото село, сред тях са Церлина и Мазетто, които ще се женят. Дон Жуан забелязва хубостта на Церлина, заговаря сватбарите, представя им се като доброжелател и ги кани на пир в своя дом, като ги изпраща напред с Лепорелло.

Мазетто не иска да остави годеницата си сама, ала заплашен от Дон Жуан, който чрез мечта си му напомня съсловните си права, се подчинява с негодувание.

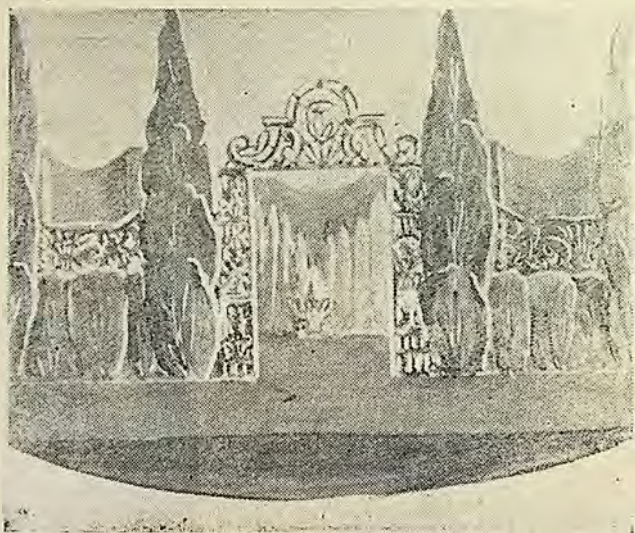
Остри са подмятанията му към „господина“ и всичките усилия на Церлина да вразуми Мазетто, предизвикват само озлоблението му срещу нея.

Мазетто тръгва с Лепорелло и младежите, а Церлина, останала сама с Дон Жуан за миг се подава на ласкателствата му. Донна Елвира обаче, се изпречва на пътя на неверника, разобличава го и отвежда смутената лекомислена девойка.

Раздразнен от несполуката, Дон Жаун си тръгва, но среща Дон Оттавио и Донна Анна, която го моли за рицарската му помощ, за да отмъсти на убиеца на баща ѝ.

Успокоен, че не са го познали, Дон Жуан обещава подкрепата си, но ето, че Донна Елвира отново се изправя срещу него, за да го разобличи.

Дон Жуан и този път ловко се изтръгва от сложното положение, като заблуждава знатните годеници, че Донна Елвира е луда, а нея смогва да успокои с прикрита ласкавост. Той се прощава с Донна Анна и Дон Оттавио и отвежда Елвира. Донна Анна късно познава убиеца на баща си и отново заклева годеника си да отмъсти.

Проект за декор от Ани Х. Мишева

Интермедийна картина.

Дон Жуан се облича за бал. Слугата му Лепорелло разказва как е занимавал поканените селски гости и как ловко отпратил Донна Елвира, която е идвала да търси неверния си съпруг. Развеселен Дон Жуан отива на тържеството.

Проект за костюм
от Ани Х. Мишева

Елвира и Дон Оттавио маскирани. Те дебнат своята жертва, но ето, че за тяхна сгода, по нареждане на Дон Жуан, Лепорелло ги поканва на бала.

Картина четвърта.

Шумни са селските танци в пищния дом на Дон Жуан, който се мъчи да изтръгне Церлина из ръцете на Мазетто. С помощта на Лепорелло, който отвлича вниманието на селския момък, Церлина попада в прегръдките на Дон Жуан. Той танцува с нея наред с приститналите три непознати маски и неусетно я отвлича в съседното помещение.

Лепорелло го следва, защото съзнава опасното раздражение на Мазетто.

Картина трета.

В градината при дома на Дон Жуан, Церлина иска да се сдобри с Мазетто, който упорства в сърдията си, но скоро миловидността на Церлина го покорява и двамата пак са щастливи, но — дочува се гласа на Дон Жуан. Церлина се разтревещава, а Мазетто отново оглунял от ревност, съзира в тревогата ѝ вина. Той се скрива, за да наблюдава невестата си, а тя, макар и да се опитва да избяга от Дон Жуан, остава смутена пред него и едва отклонява откритото му ухажване. Мазетто, добил самоувереност от „добродетелното“ държане на Церлина, излиза смело от скривалището си. Дон Жуан, изненадан за миг, веднага го упреква, че страни от Церлина, която не може без него. Тримата влизат в дома на Дон Жуан — на бал, а в парка пристигат Донна Анна, Донна

Дочува се вик за помощ и всички се втурват да спасяват Церлина, но Дон Жуан с меч в ръка заплашва слугата си и го кори, че посегнал на девойката.

ДЕЙСТВИЕ ВТОРО

Картина пета.

Проект за костюм
от Ани Х. Мишева

предвождани от Мазетто. Те са решили да убият Дон Жуан. Дрехите на Лепорелло и ловкостта му идат на помощ — той разпраща момците да дирят престъпника по улиците — обезоръжава ловко Мазетто, набива го и влиза при новата любима.

Церлина, чула виковете на Мазетто, се притичва на помощ, утешава го и с ласките си го лекува. Щастливи, годениците си отиват.

Улица пред дома в който пребивава Донна Елвира. Дон Жуан, влюбен в нейната прекрасна слугиня, идва да я търси, но Лепорелло е решил да не служи вече на този неуморен и уморителен господар. Пет жълтици решават спора в полза на Дон Жуан и Лепорелло се съгласява да си разменят дрехите. На балкона се явява тъжната Елвира. Дон Жуан тласка Лепорелло напред към нея, като скрит, отправя към съпругата си ласкателства и разкаяни самопризнания.

Елвира доверчива и щастлива му прощава и слиза при „съпруга си“ — преоблечения Лепорелло, като го обсипва с нежност.

Играта започва да харесва на Лепорелло, но Дон Жуан в тъмнината ги уплашва и Лепорелло побягва с Елвира в тъмните улици.

Дон Жуан не губи време и запява серенада за слугинчето, но тъкмо, когато то открехва прозореца, бива обграден от селяните.

Те са решили да убият Дон Жуан. Дрехите на Лепорелло и ловкостта му идат на помощ — той разпраща момците да дирят престъпника по улиците — обезоръжава ловко Мазетто, набива го и влиза при новата любима.

Церлина, чула виковете на Мазетто, се притичва на помощ, утешава го и с ласките си го лекува. Щастливи, годениците си отиват.

Картина шеста.

Залутани в тъмнината, Елвира и съпругът ѝ попадат пред гробището. Лепорелло уморен от играта я изоставя и търси изход, но в мрака не намира път. Донна Анна идва разстроена от гробището, придружена от Дон Оттавио, който се мъчи да я утеши, а в същото време от тук минават с фенера си Церлина и Мазетто, които откриват прикриващия се Лепорелло, все още обличен в дрехите на господаря си.

Всички го заграждат и заплашват със смърт.

Лепорелло се разкрива. Възмутена, Донна Анна си отива с прислужника си. Дон Оттавио остава да узнае от слугата къде се намира Дон Жуан, за да му отмъсти, но Лепорелло успява с хитрост да избяга. Дон Оттавио отправя другите мъстители да идат да успокоят годеницата му и да ѝ съобщат, че той лично ще ѝ донесе вест за извършеното отмъщение.

Картина седма.

В гробището, пред статуята на Командора, Дон Жуан е намерил убежище от своите преследвачи. Тук се скрива и Лепорелло — разменят си отново дрехите и Дон Жуан весело разправя последните си похождения, когато внезапно гласът на Командора го упреква и заплашва.

Лепорелло, примрял от страх, се вкаменява, а Дон Жуан дръзко му нарежда да покани Командора на вечеря. За негово учудване, Командора кимва и приема поканата.

Слуга и господар си отиват.

Интермедийна сцена.

В дома на Донна Анна, Дон Оттавио упреква годеницата си, че от скръб по баща си пренебрегва с хладина чувствата на своя любим. Донна Анна го уверява в нежната си обич и го моли да изчака поне годишнината от смъртта на Командора.

Картина осма.

Дон Жуан в дома си сядна на вечеря, радва се на хубавата музика, на вкусните ястия и прекрасното вино, а Лепорелло се измъчва от глад, докато най-после успява скришом от господаря си да „открадне“ вкусен залък. Дон Жуан го хваща на местопребыванието и весело го подиграва.

Неочаквано влиза Донна Елвира, която за сетен път моли неверния си съпруг да се оправи,

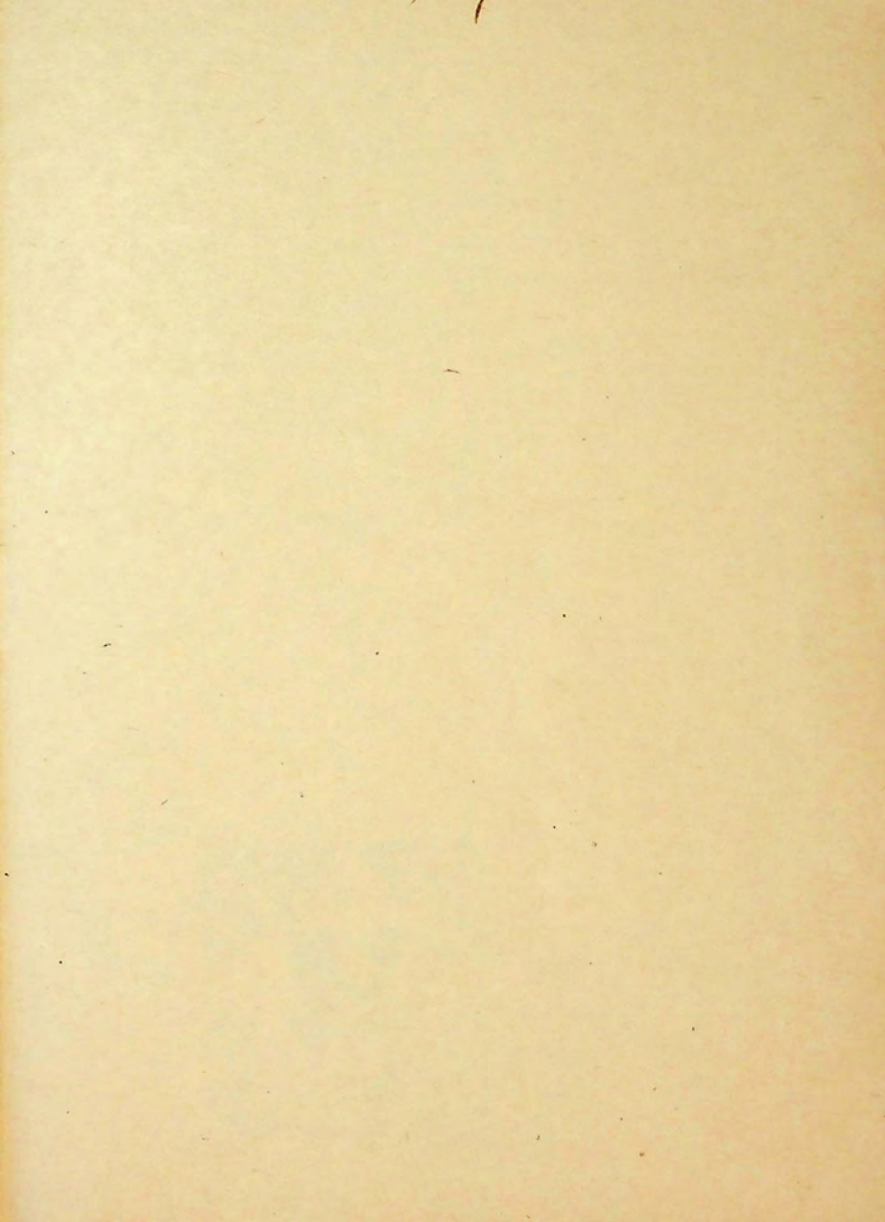
С ирония Дон Жуан я кани на своята трапеза, но Донна Елвира оскърбена си тръгва и на излизане надава уплашен вик и побягва. Дон Жуан изпраща слугата си да открие причината на уплахата и Лепорелло с ужас вижда приближаващата сянка на каменния гост.

Най-после сам Дон Жуан с изненада се изправя срещу сянката на Командора, който напомня за поканата, изтъква, че е изпълнил задължението си като е дошъл и предизвикателно призовава длъжника си да дойде с него.

Въпреки отчаяните усилия на Лепорелло, Дон Жуан в знак на съгласие безстрашно си подава ръката и среща своята смърт.

Доведени от Елвира, Донна Анна, Оттавио, Мазетто и Церлина, идват да търсят Дон Жуан. Лепорелло, потресен им разкрива как страшният каменен гост е отвлякъл господаря му в преизподнята.

В традиционен водевил и обръщение към публиката, събра-ните действащи лица коментират заслуженото (според тях) наказание, което съдбата е отредила на Дон Жуан.

ДОН ЖУАН

опера в 2 действия (8 картини)

Гост-диригент УДЕ НИСЕН — главен диригент

ЕРФУРТСКАТА ДЪРЖАВНА ОПЕРА — ГДР

Режисьор: ХАЙНЦ МЕТЦНЕР

ДЕЙСТВУВАЩИ ЛИЦА И ИЗПЪЛНИТЕЛИ:

ДОН ЖУАН	Курт Тетеман
КОМАНДОР	Иоаким Геблер
ДОННА АННА	Ирмгард Боас
ДОННА ЕЛВИРА	Марлот Герлах
ДОН ОТАВИО	Хайнц Брашер
ЛЕПОРЕЛЛО	Хубертус Кепер
ЦЕРЛИНА	Гудрин Фишер
МАЗЕТО	Вернер Крафт

Оркестър и хор при Русенската народна опера

